בית המשפט העליון
בג"ץ 6343/07
ארגון המורים בבתי הס נ. משרד החינוך-מדינת
תאריך הגשה: 19/07/07

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

העותר: **ארגון המורים בבתי הספר על יסודיים, בסמינרים ובמכללות**

על ידי ב"כ עוה"ד סיגל פעיל ו/או אח'
ממשרד עוה"ד אריאל שמר ושות'
מרחוב דניאל פריש 3
טל: 03-6091001 פקס: 03-6091002

בית המשפט העליון
מזור קליטה
19 -07- 2007
נתקבל/נבדק

- נ ג ד -

המשיבים:

1. **משרד החינוך – מדינת ישראל**
2. **שרת החינוך – פרופ' יולי תמיר**
3. **היועץ המשפטי לממשלה – עו"ד מני מזוז**

עתירה למתן צו על תנאי

צו על תנאי:

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי המופנה כלפי המשיבים ומורה להם לבוא וליתן טעם מדוע אין הם מבצעים את פסק דינו של בית המשפט העליון הנכבד בשבתו כבג"צ, מיום 15.12.2004 אשר הורה על מתן צו מוחלט, אשר יכנס לתוקפו בתחילת שנת הלימודים התשס"ח (ספטמבר 2007), לפיו יבוטלו ההקצבות למוסדות המלמדים לימודי קודש אשר אינם עומדים בתנאים ובקריטריונים הקבועים בדין להכרה ב"מוסדות מוכרים", המזכים בהקצבות כספיות ואשר הורה לפעול מיידית לקיום התנאים ליישום צו זה (להלן: "**פסק הדין**").

קביעת מועד דיון דחוף

בנוסף, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על קיום דיון דחוף בעתירה, במועד קרוב ככל הניתן, נוכח אי ביצוע הוראות פסק הדין ערב תחילת שנת הלימודים תשס"ח, אשר אם תפתח ללא דיון בעתירה זו, תפתח תוך הפרת פסק הדין של בית המשפט הנכבד הזה על-ידי המשיבים ופגיעה במערכת החינוך כולה.

ואלה נימוקי העתירה:

הצדדים לעתירה:

1. העותר, ארגון המורים בבתי הספר העל יסודיים בסמינרים ובמכללות, הוא ארגון עובדים וולונטרי א-פוליטי ובלתי מפלגתי, שמטרותיו לדאוג לציבור המורים והתלמידים בישראל ולטובתה ופיתוחה של מערכת החינוך.

2. אחת ממטרותיו של העותר היא פיתוחם ויישומם של ערכי החינוך הממלכתי והממלכתי-דתי, המושתתים על ערכיה של מדינת ישראל כמדינה ציונית, יהודית ודמוקרטית.

3. המשיב 1 הינו משרד החינוך, התרבות והספורט (להלן: "**משרד החינוך**"), אשר כשמו כן הוא – הרשות המנהלית הממונה על תחום החינוך בישראל ובתוך כך, בין היתר, על קביעתה והטמעתה של 'תכנית ליבה' במערכת החינוך הן עבור החינוך היסודי והן עבור החינוך העל יסודי. על תכנית הליבה להלום את מטרות החינוך, כפי שנקבעו בסעיף 2 לחוק חינוך ממלכתי, תשי"ג-1953 (להלן: "**חוק חינוך ממלכתי**").

4. המשיבה 2 היא השרה העומדת בראש משרד החינוך והיא הממונה, בין היתר, על ביצועו ואכיפתו של פסק הדין והצו המוחלט אשר ניתן בעקבותיו.

5. המשיב 3, היועץ המשפטי לממשלה עו"ד מני מזוז, הוא המוסמך ובעל החובה לייעץ למשרדי הממשלה על חוקיות פעילותם ועליו לעמוד על משמר שלטון החוק, וחובת רשויות השלטון ומשרדי הממשלה בפרט לבצע הוראות פסקי הדין, חובה אשר נמנע משרד החינוך מלבצע, במקרה זה.

העובדות הצריכות לעניין:

העתירה בבג"צ 10296/02 - מימון בלתי חוקי של מוסדות חינוך לא מוכרים

6. ביום 4/12/02 הגיש העותר עתירה בבג"צ 10296/02 (להלן – "**העתירה**"), בבקשה להפסיק מימון מוסדות חינוך במגזר החרדי, אשר אינם עומדים בתנאים ובקריטריונים הקבועים בדין להכרה ב"מוסדות מוכרים" ובאשר אין הם מלמדים כלל את "תכנית הליבה" אותה קבע משרד החינוך והמכילה את הידע הפדגוגי הבסיסי שמשרד החינוך קבע, שעל כל ילד וילדה בישראל לרכוש, בהתאם לקבוע בתנאיו של חוק חינוך ממלכתי, תשי"ג-1953 (להלן – "**חוק חינוך ממלכתי**").

7. לטענת העותר בעתירה, תקנה 3 לתקנות חינוך ממלכתי (מוסדות מוכרים), התשי"ג – 1953 (להלן – "**תקנות החינוך**"), קובעת שעל מוסד רשמי לקיים תכנית יסוד או תכנית ליבה, ובכל מקרה שתלמידי המוסדות הרשמיים האמורים (בהם עסקינן), יגיעו לרמת ההישגים הנהוגה במוסד חינוך רשמי. וכי לפי שהמוסדות החרדיים אינם מלמדים לא תכנית ליבה ולא תכנית יסוד ובכל מקרה הישגיהם כלל אינם נבדקים ביחס למוסדות החינוך הרשמיים, אינם עומדים בדרישות הסף של הוראות הדין ואין לתקצבם אלא אם יעמדו בדרישות האמורות.

8. עוד נטען בעתירה, כי הקצבת הכספים – <u>בסך שנתי משוער של כ־180 מיליון ש"ח</u> – נעשית תוך חריגה מסמכותם של המשיבים ופוגעת בעקרון השוויון, שכן ההקצבה, אשר מקורה בתקציבו הכולל של משרד החינוך, גורעת מן הסכום שניתן להקציב למוסדות הפועלים על־פי דין.

9. כבוד השופט אדמונד לוי הכיר בפסק הדין בחשיבות הרבה ביישום המטרות המנויות בחוק החינוך הממלכתי באומרו:

> **"עיון ברשימת המטרות מגלה כי תכליתו של החינוך הממלכתי הינה לא רק להקנות ידע פדגוגי, אלא גם להטמיע ערכים אשר יעזרו לתלמידים להשתלב בחברה שהתברכה באוכלוסיות מגוונות. בין היתר, החינוך הממלכתי בא להעניק "כבוד... לתרבותו ולהשקפותיו של הזולת, וכן לחנך לחתירה לשלום ולסובלנות ביחסים בין בני אדם ובין עמים"; "לטפח מעורבות בחיי החברה הישראלית, נכונות לקבל תפקידים ולמלאם מתוך מסירות ואחריות, רצון לעזרה הדדית, תרומה לקהילה, התנדבות וחתירה לצדק חברתי במדינת ישראל"; "להכיר את השפה, התרבות, ההיסטוריה, המורשת והמסורת הייחודית של האוכלוסיה הערבית ושל קבוצות אוכלוסיה אחרות במדינת ישראל, ולהכיר בזכויות השוות של כל אזרחי ישראל" (סעיף 2 לחוק חינוך ממלכתי). מטרות אלו, ובהן המטרה להטמיע ערכים של סובלנות וכבוד לזולת, הן חלק מהשיקולים שעל המשיבים לשקול בקביעת הדרך שבה יפתרו את בעיית תקצוב המוסדות החרדיים."**

10. ביום 15.12.04 קיבל בית המשפט הנכבד את העתירה לאחר שקיים דיונים רבים בפניו ולאחר שנתן למשיבים בעתירה פרקי זמן ממושכים לנמק ולתקן את שקבע שטעון תיקון וקבע, כי אכן ישנה הקצאה בלתי חוקית של כספים וקבע, שהחל משנת הלימודים תשס"ח יבוטלו ההקצבות הבלתי חוקיות המשולמות מדי שנה תוך הפרת הוראות החוק ואף קבע, כי הצו שניתן, יכנס לתוקפו רק בשנת הלימודים תשס"ח (כשלוש שנים ממועד מתן פסק הדין), על מנת ליתן זמן מספיק בידי משרד החינוך לגבש את תכנית הליבה ולפתח מנגנון פיקוח מתאים, **וכך קבע בית המשפט הנכבד, כבוד השופט אדמונד לוי:**

"התנאים, שעל מוסדות ציבוריים לקיים בטרם יקבלו את כספי הציבור, מבטאים את עקרון הנאמנות שמנחה את פעולתה של הרשות המנהלית. כאשר זו בוחרת להזרים תקציבים למוסד פלוני, היא אינה מחלקת את כספיה שלה, אלא את הכספים שהיא מחזיקה לטובת הציבור. דרך המחוקק התווה הציבור תנאים לחלוקת כספיו....

....הזרמת כספים למוסדות אשר אינם מקיימים את התנאים שעוגנו בחוק, ואשר אינם מגשימים את מטרות החינוך הממלכתי, מהווה חריגה מהסמכות שנאצלה למשיבה 1 על ידי המחוקק וכן הפרה של חובת הנאמנות אשר חבה הרשות לציבור ממנו היא שואבת את כוחה."

(ראה עמוד 11 לפסק הדין – ההדגשים אינם במקור – הח"מ)

"יתרה מכך, מימון מוסדות חינוך אשר אינם עומדים בדרישות החוק והתקנות מעורר חשש לפגיעה בעיקרון השוויון. משמעות חלוקת תקציבים שלא כדין הנה הפחתת התקציב העומד לרשותם של מוסדות, אשר ממלאים אחר הוראות החוק. כמו כן, הזרמת כספים למוסד פלוני אשר אינו מקיים את התנאים הקבועים בדין, מפלה מוסד אלמוני, אשר לא נהנה מתקצוב זה. התוצאה היא פגיעה בעקרון השוויון המנחה את הרשות המנהלית בבואה לחלק את כספי הציבור..."

(ראה עמוד 12 לפסק הדין – פיסקה עליונה)

11. המשיבים הודו בפגמים וטענו בפני ביהמ"ש הנכבד, כי נחוץ להם פרק זמן של שלוש שנים על מנת לגבש תכנית ליבה מתאימה ועל מנת לקבוע מנגנוני אכיפה למטרה זו (ראה בעניין זה עמוד 12 לפסק הדין – פיסקה 17 ועמוד 13 לפסק הדין - פיסקה 19).

12. ביהמ"ש הנכבד קבע, כי אכן פעולותם של המשיבים לוקה בפגמים מהותיים, וקיבל את בקשת המשיבים לתן להם פרק זמן של שלוש שנים לתקן את הפגם וקבע:

"על-כן אמליץ לחבריי לעשות צו מוחלט אשר ייכנס לתוקפו בתחילת שנת הלימודים תשס"ח, <u>והמורה למשיבים לבטל את ההקצבות למוסדות המלמדים לימודי קודש אשר אינם עומדים בתנאים ובקריטריונים הקבועים בדין</u> להכרה ב"מוסדות מוכרים", המזכה בהקצבות כספיות."

(ההדגש אינו במקור – ח"מ)

העתק פסק הדין מצ"ב ומסומן **<u>נספח א'</u>** ומהווה חלק בלתי נפרד מעתירה זו.

<u>אי-נקיטת הפעולות הנדרשות ליישום החלטת בית המשפט הגבוה לצדק</u>

13. למרות הוראותיו הברורות של פסק הדין, ולמרות שחלף הזמן שביקשו המשיבים ושהצהירו כי זהו זמן ראוי לשם תיקון הפגמים הקשים שנפלו במעשה התקצוב הבלתי חוקי שבוצע על ידם, ככל הנראה עד למועד הגשת עתירה זו - ערב כניסתו לתוקף של הצו המוחלט, לא פעל משרד החינוך כדי לבצע את הוראות פסק הדין.

14. מתברר, שמצד אחד - לא פעלו המשיבים כדי ליישם את תכנית הליבה במוסדות החינוך החרדיים, ולא פעלו המשיבים כדי לקבוע גורמי פיקוח לשם ביצוע מטרה זו ומצד שני אין כל כוונה הנראית לעין לחדול מלהעביר את ההקצבות - אותן קבע בית במשפט הנכבד שיש לבטל.

15. וראה – משרד החינוך הודיע לביהמ"ש הנכבד שאלה הן הפעולות הנחוצות לביצוע בטרם יושת עליו צו (כעולה מההודעה המשלימה של המשיבים בעתירה, מיום 10.06.03) –

15.1. קביעת תכנית ליבה בחינוך העל-יסודי.

15.2. הכשרת מורים ובניית מערך השתלמויות במוסדות החינוך החרדים ללימוד התכנית.

15.3. הקמת מנגנוני פיקוח לבדיקת יישום תכנית הליבה.

15.4. הגדלת תקני הפיקוח על מוסדות החינוך המוכר שאינו רשמי ומוסדות הפטור.

15.5. בניית מבחני משוב ארציים.

העתק מההודעה המשלימה מטעם משרד החינוך מיום 10.06.03 כפי שהוגשה לביהמ"ש העליון הנכבד רצ"ב ומסומן **נספח ב'** ומהווה חלק בלתי נפרד מעתירה זו.

16. ויובהר, עמדת משרד החינוך דאז הייתה, כי נדרשת לו תקופת זמן מסוימת של שלוש שנים, על מנת שיוכל לקיים את הוראות הצו אשר ניתן על ידי בית הדין הנכבד, ובמילותיו כפי שהובאו בסעיף 13 לפסק הדין (עמ' 20 להודעה המשלימה הנוספת שהוגשה ע"י המשיבים ביום 23.7.04):

> "**קביעת פרק זמן של 3 שנים מכאן ולהבא**, קרי עד תחילת שנת הלימודים התשס"ח, ליישום ראשוני של תוכנית הליבה בבתי הספר היסודיים, **לבחינת הלקחים** שהופקו מהיישום האמור **והעמקת היישום** האמור במסגרת מגזרים רחבים, **להפנמת הרעיון** האמור, לשכלול מנגנוני הפיקוח והבקרה בכל רובדיהם, **להשלמת גיבוש** חוקת הזכאות לבגרות שהינה תנאי מקדים לטעמם של המשיבים לגיבוש תוכנית ליבה לחטיבות הביניים ולבתי הספר העל יסודיים, **למיצוי הנסיון** להגעה להבנות עם מגזרים שונים המתבקשים לשנות אורחות חייהם מבראשית בנוגע ל"ציפור הנפש", היא מערכת החינוך, לגיבוש תוכנית ליבה מוצעת לחטיבות ולבתי הספר העל יסודיים, **הינה סבירה ביותר ואינה נדמית למשיבים מוגזמת כלל ועיקר**"

העתק מהודעת המשיבים מיום 23.7.04 ללא נספחיה מצורפת ומסומנת **נספח ג'.**

17. והנה כי כן, כחודשיים בלבד לפני כניסתו לתוקף של הצו המוחלט וערב פתיחתה של שנת הלימודים התשס"ח, פנתה ב"כ העותרת למשיבה 2, במכתב מיום 3/06/07 בו היא מבקשת מידע על התקדמות פעולותיהם בנוגע ליישום הוראות פסק הדין. העותרת נענתה במכתב תשובה לאקוני בו נאמר כי הנושא הועבר ליועצת המשפטית של המשיבה 2, עו"ד דורית פורג לבדיקה.

עותק ממכתבה של העותרת ומכתב התשובה מהמשיבה 2 מצורפים ומסומנים **נספחים ד' ו ה'** בהתאמה ומהווים חלק בלתי נפרד מעתירה זו.

18. בחלוף הימים, כאשר לא נתקבלה תגובתה של היועצת המשפטית, שלחה ב"כ העותרת מכתב שני בו היא חוזרת על האמור במכתבה הקודם ומבקשת תשובה בהקדם נוכח המועד המתממש ובא לתחילת שנת הלימודים התשס"ח, אך גם הפעם הסתפקה המשיבה 2 בחזרה על תשובתה הקודמת ללא מתן תשובה ענייינית כלשהי.

עותק ממכתבה השני של העותרת ומכתב התשובה השני מהמשיבה 2 מצורפים ומסומנים **נספחים ו' ו ז'** בהתאמה ומהווים חלק בלתי נפרד מעתירה זו.

19. ברי לכל, כי ניתן להסיק, כי אין המשיבה 2 ביצעה את המוטל עליה ואת אשר התחייבה לבצע במעמד הדיונים אשר הובילו לפסק הדין, כל זאת כאשר ניתן לה תקופת זמן ממושכת ביותר,

תקופת זמן אותה <u>דרשה המשיבה 2</u> מבית המשפט הנכבד שיספק לה לצורך ביצוע הוראות פסק הדין.

20. ויובהר, אי ביצוע הפעולות המוזכרות לעיל עומד בניגוד גמור לפסק הדין ומהווה המשך ההפרה החמורה של תקצוב מוסדות חינוך אשר אינם עומדים בקריטריונים ובתנאים של "מוסדות מוכרים" ופוגעים פגיעה קשה במערכת החינוך הממלכתית ובעקרון השוויון אשר סעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 (להלן: "**חוק יסודות התקציב**") מחייב את הפעלתו.

21. הפרה זו גורעת באופן משמעותי מתקציבם של מוסדות החינוך המוכרים אשר כן עומדים בקריטריונים שמציב החוק, וכן מפלה אותם באופן לא צודק, לרעה. לעניין זה התייחס כבוד השופט א' לוי בפסק הדין, וקבע כי:

> **"מימון מוסדות חינוך אשר אינם עומדים בדרישות החוק והתקנות מעורר חשש לפגיעה בעקרון השוויון. משמעות חלוקת תקציבים שלא כדין הינה הפחתת התקציב העומד לרשותם של מוסדות, אשר ממלאים אחר הוראות החוק. כמו כן, הזרמת כספים למוסד פלוני אשר אינו מקיים את התנאים הקבועים בדין, מפלה מוסד אלמוני, אשר לא נהנה מתקצוב זה. התוצאה היא פגיעה בעקרון השוויון המנחה את הרשות המנהלית בבואה לחלק את כספי הציבור"**

22. לא זו אף זו, הפרה זו של פסיקת בית המשפט העליון על ידי משרד החינוך, מהווה המשך ישיר להפרת החלטת בית הדין בבג"ץ 2751/99 יוסף פריצקי, עו"ד נ' שר החינוך והתרבות (לא פורסם), שם התחייב משרד החינוך לפרסם חוזר מנכ"ל אשר יכלול את תכנית היסוד (תכנית ליבה) שתחול על מוסדות מוכרים, וכן לשקול בחיוב את פרסומה בתקנות החינוך. עד למועד זה, לא נעשה כמתחייב על ידה.

העתק פסק הדין בבג"ץ 2751/99 מצ"ב ומסומן **<u>נספח ח'</u>** ומהווה חלק בלתי נפרד מעתירה זו.

23. בית דין הנכבד העמיד לרשות המשיבה זמן רב, מעבר לסביר ולפי בקשתה המפורשת ולוח הזמנים שלה, לתקן את המעוות ולהתחיל בנקיטת פעולות, על כל המשתמע מכך, ליישום פסק הדין שיכנס לתוקפו תוך זמן קצר. מצב דברים זה, של אי עמידה בלוח זמנים מהווה חריגה חמורה מסמכות, תוך כדי נקיטת מדיניות מובהקת של סחבת וזלזול בחוק, בפסיקת בג"ץ ובעתיד ילדינו. מצב זה אינו מקובל על הדעת ואין לאפשר לו להימשך.

24. בפסק הדין נשוא עתירה זו, התייחס בית המשפט לסחבת הננקטת על ידי המשיבים באומרו:

"אכן, אל לנו להעלים עין ממצב מתמשך של חריגה מסמכות ואין להתיר לרשות המנהלית לנקוט מדיניות של סחבת בתיקון המעוות. אדרבא, בית המשפט אינו מהסס לומר את דברו מקום שהרשות מתמהמהת בתיקון מעשה הלוקה בפגם".

25. גם בבג"צ 6300/93 המכון להכשרת טוענות בית דין נ' השר לענייני דתות, מח(4) 441, נסבה העתירה על שאלת אי עמידת רשות מנהלית בזמנים שנקצבו ועל השתהותם, וכך קבע השופט לוין: ***"על רשות מוסמכת לפעול בסבירות. <u>סבירות משמעה גם עמידה בלוח זמנים סביר.</u> אין ספק כי שנתיים וחצי הינם פרק זמן ארוך ומאוד בלתי סביר לצורך קביעת כללים אלה. מה יש בה באותה רשימה קצרה של דרישות שלצורך הכנתה לאחר "לימוד ובדיקה של הסוגיה" נדרש זמן כה רב?"***

<u>אפליה אסורה והבחנה כשרה</u>

26. נפסק כבר, בשורה ארוכה של פסקי דין, כי לא תהא זו אפליה להעדיף את החינוך הממלכתי הרשמי על המוסדות המוכרים הלא-רשמיים. כך למשל קבע השופט חשין[1] –

למותר לומר כי ההבחנה בין בתי־ספר רשמיים לבין בתי־ספר מוכרים לא רשמיים – שֶׁאֵלֶּה זכאים למימון מלא מתקציב המדינה ואלה אינם זכאים למימון מכוח־חוק – הבחנה היא שאין עמה הפליה. כל ילד ונער בישראל – ואלה הם בעלי־הזכות האמיתיים – יכול וזכאי לקבל במוסדות־החינוך הרשמיים חינוך חינם ושווה לכלל ילדי ישראל. ואם בוחרים ילדים או נערים – המדקדק יאמר: אם בוחרים הוריהם של ילדים ונערים – ביודעין ובכוונת־מכוון, לקבל חינוך שלא במוסדות רשמיים של המדינה אלא במוסדות מוכרים לא רשמיים, אמנם זכאים הם לעשות כן, אך במקרה זה לא יישמעו בטענת הפליה בנושא של מימון (כמובן, בכפוף לכללים הרגילים של המשפט המינהלי).

---

[1] ראה בג"צ 8437/99 **רשת גני חב"ד בארץ הקודש נ' שר החינוך**, פ"ד נד(3) 69.

עוד נאמר באותו פסק דין:

"אכן, רשאית וזכאית היא המדינה לקדם מטרות שהיא חפצה ביקרן – בעניינו: מטרות החינוך הממלכתי – ולהקציב משאבים להשגתן של אותן מטרות. וכל עוד זכאים כל ילדה וכל ילד, כל נערה וכל נער, להשתלב במסגרת חינוך מועדפת זו, לא נשמע לטענה שעניינה הפלייתו לרעה, כביכול, של זרם חינוך שאינו ממלכתי".

וגם דבריו של השופט מצא בבג"ץ 4541/94, (בעמ' 109 ואילך):

"אכן, הכלל הוא, כי שונות רלוואנטית עשויה להצדיק הבחנה. הלוא בכך טמון שורש ההבדל בין הפליה פסולה לבין הבחנה כשרה...אך כתנאי להשגתו של שוויון מהותי חובה לקבוע, שאת עצם ומידת הרלוואנציה של השונות יש לבחון, בכל מקרה נתון, בשים-לב למטרה הפרטיקולרית שלשם השגתה מיושמת ההבחנה. לאמור: הזיקה הנדרשת בין התכונות המיוחדות, המצויות באחד ואינן מצויות בזולתו, לבין המטרה שלשם השגתה מותר להעדיף את האחד על פני האחר, חייבת להיות ישירה וקונקרטית".

27. לעומת זאת, בעניין התיקון לסעיף 3א' לחוק יסודות התקציב, המשמ"ה-1985, בו הוחלה חובה של תקצוב שתי רשתות חינוך תורניות , קבע בית המשפט כי תיקון זה נגוע באפלייה. בבג"צ 2828/02 **עמותת אלערפאן נ' שרת החינוך** (לא פורסם) קבעה כבוד השופטת ד' דורנר בנושא זה כדלקמן:

"סעיף 3א' לחוק יסודות התקציב הקובע קריטריונים שוויוניים לתמיכה ממשלתית במוסדות ציבוריים שאינם מטעם המדינה, מוציא מגדרי תחולתו את תקציב מוסדות רשת החינוך התורני ... חוק יסודות התקציב מעגן איפוא מפורשות את ההפליה בתקציב רשת החינוך התורני ובכך מכשיר הוא חלוקה בלתי שוויונית של התמיכה הממשלתית".

<u>עקרון השוויון</u>

28. לעניין הזכות לשוויון, התייחסה הפסיקה פעמים אין ספור, כך למשל נאמר בפרשת איתנה ניב[2] כדקלמן: "***אפליה היא, כידוע, יחס בלתי שווה ובלתי הוגן לשווים. אמרנו זאת פעמים אין ספור ולא נוכל לחדש...נשיל את הגלדים החיצוניים של הדוקטרינה, וידענו כי עיקר בה – עיקר-העיקרים – הוא, בהגינות או בהיעדר הגינות כלפי מי שראויים הם ליחס שווה. לשון אחר: השוויון – היפוכה של האפליה – פירושו הוא, הלכה למעשה, צדק והגינות***".

29. וכלשונו של השופט לנדוי בבג"צ 96/68 ברגמן נ' שר האוצר, פ"ד כג(1) 698, 693, "***רעיון זה (עקרון השוויון) הוא מנשמת אפו של המשטר החוקתי שלנו כולו***". עקרון השוויון הוא: "***עקרון מן הראשונים במלכות – משכמו ומעלה גבוה מכל שאר העקרונות...עקרון השוויון עולה ומחלחל בכל צמח מצמחי המשפט, מהווה הוא חלק בלתי נפרד מן המערך הגנטי של כל כללי המשפט כולם***": בג"צ 2671/98 שדולת הנשים בישראל נ' שר העבודה והרווחה, פ"ד נב(3), 630. "***יעל חשיבותו של עקרון השוויון עמד בית המשפט לא אחת, בקובעו את מקומו במרכז המפה המשפטית ובשורשיהם של כללי המשפט כולם***". ראו והשוו" בג"צ 953/87 פורז נ' ראש עריית תל אביב-יפו, פ"ד מב(2) 332, 309.

30. בעניין עתירה לאספקת ארוחות למוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים מתוך עקרון השוויון פסק השופט חשין[3] –

> ***נציין, כי במקרים מסויימים יש שהמדינה תישא במימונם של מוסדות חינוך פרטיים. כזו היא סמכותו של שר החינוך והתרבות הקבועה בסעיף 11 סיפה לחוק חינוך ממלכתי, להורות על תמיכת המדינה בתקציביהם של מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים שאושרו על ידו. הוא הדין בהוראות סעיף 3א(ט) ו-(י) לחוק יסודות התקציב, תשמ"ה-1985, שעניינו העברת תקציבים ייחודיים לשני תאגידי חינוך פרטיים - תאגיד מרכז החינוך העצמאי ותאגיד מרכז מעיין החינוך התורני בארץ-ישראל. אלא שהוראות חוק אלו הוראות חריגות הן, וכפי שנפסק בעבר אין ללמוד מהן על הרחבת מימון המדינה לכלל מוסדות החינוך הפרטיים.***

---

[2] בג"צ 6845/00 **איתנה ניב ואח' נ' בית הדין הארצי לעבודה**, פ"ד נו(6)663, סע' 17 לפסק דינו של השופט חשין.

[3] בגץ 8133/05 **עירית "ביתר עלית" נ' שרת החינוך והתרבות** (נבו)

<u>חובת המוטלת על הרשות המנהלית</u>

31. בבג"צ 297/82 ברגר ואח' נ' שר הפנים , פ"ד לז (3) 29, דובר על חוסר סבירות בהחלטותיה של רשות מנהלית המסרבת לעשות שימוש בסמכותה.

הנשיא ברק קבע לעניין זה, בעמ' 35, לאמור:

"..רשות מינהלית, המסרבת לעשות שימוש בסמכות הנתונה לה ומסרבת להתקין אקט מינהלי כללי, חייבת לבסס סירוב זה באמות המידה המקובלות. עליה להראות, כי החלטתה זו נעשית מתוך שיקולים סבירים, ואין בה שרירות והפליה וכיוצא בזה עילות, הפוסלות מעשה מינהל. אכן, אם חוסר סבירות בהתקנתה של תקנה יש בו כדי להביא לבטלותה של התקנה, הרי גם חוסר סבירות באי-התקנתה יש בו כדי להביא לבטלות ההחלטה שלא להתקינה... המרחק בין סמכות חובה לבין סמכות רשות לעניין התקנתה של נורמה כללית אינו רב כלל ועיקר. בשני המקרים חייבת הרשות לשקול בדבר, ואינה יכולה להימנע ממעשה בלא מחשבה תחילה. ומששקלה בדבר, הרי בשני המקרים חייב השיקול להיות כשר, כלומר במסגרת החוק המסמיך. . . אין רשות מינהלית רשאית להימנע מהפעלת סמכויות הרשות שבידה להתקנתה של חקיקת משנה בלא כל טעם ענייני כדין; <u>המינהל פועל במסגרת החוק, וכל החלטה משלו חייבת להתקבל במסגרת החוק ועל פי שיקולים כדין</u>" (ההדגשות שלי - הח"מ).

<u>ההשלכות והמשמעויות הנובעות מאי קבלת העתירה</u>

32. אי קבלת העתירה משמעותו, בראש ובראשונה, הנצחת המצב הבלתי נסבל של הקצאת כמויות אדירות של כספים המיועדים לחינוך ילדי ישראל על פי העקרונות המנויים בסעיף 2 לחוק החינוך הממלכתי, לטובת מוסדות לא רשמיים אשר אין עליהם כל פיקוח ושנמנעים באופן גלוי בוטה ומכוון מיישום תכנית הליבה כמו כן, הנצחת חוסר השוויון המשווע הנגרם בעקבות כך, דבר הנוגד את העקרונות הדמוקרטיים אשר מושתתים במדינת ישראל.

33. שנית, העלמת עין מחובתם של המשיבים לעמוד בקבוע בחוק ולעמוד בלוח זמנים שקבע בית המשפט, לפי דרישתם, כמוה כמתן לגיטימציה לזלזול בוטה במערכת השיפוט ובאזרחים

המתדפקים על דלתות בית הדין בבואם לבקש סעד לנוכח החריגה הבוטה של הרשות המנהלית מסמכותה.

<u>סיכומו של דבר:</u>

לאור כל המפורט לעיל, יתבקש בית המשפט הנכבד לקבל את העתירה ולהוציא מלפניו את הצו על תנאי כמפורט ברישא לעתירה זו.

כמו כן, יתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בהוצאות הגשת העתירה.

סיגל פעיל, עו"ד

ב"כ העותרים

א\70\89\1